

Чишко Катерина Олександрівна
*кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри
поліцейської діяльності та публічного адміністрування
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПУБЛІЧНІСТЬ ЯК ТЕРМІНОЛОГІЧНА СКЛАДОВА КАТЕГОРІЙ НАУКИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ЗМІСТОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Останні декілька років у сучасному адміністративному праві спостерігається тенденція щодо поширення використання слова «публічний» як складової усталених термінів, серед яких для прикладу відзначимо управління чи закупівлі (замість державного управління чи державних закупівель вживаються терміни публічне управління та публічні закупівлі відповідно), або безпосередньої зміни категоріального апарату (наприклад, поява такого поняття як «публічне адміністрування»). Приведені приклади значною мірою застосовуються в галузі управління, разом із тим значні зміни спостерігаються в адміністративно-деліктній сфері, частину якої складають провадження в справах про адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку, що безпосередньо впливає з назви глави 14 Кодексу України про адміністративні правопорушення. В той же час в останніх редакціях низки нормативно-правових актів превалюють інші терміни, а саме: публічна безпека та публічний порядок. Зазначене свідчить про оновлення термінологічного апарату нормативно-правових актів, який віддзер-

калює деякі базові категорії (поняття) адміністративно-правової науки. В свою чергу «наосліп» втілювані (необґрунтовані наукою) положення нормативних актів негативно позначається на формуванні єдиних підходів правореалізаційної діяльності, що засвідчує безумовну актуальність порушеного нами питання.

Як уявляється, впровадження термінологічної складової (характеристики) «публічний» є наслідком сучасних нормативних змін, в тому числі викликаних необхідністю приведення чинного законодавства до міжнародних норм і стандартів. При цьому низка термінів, що в них використовуються були буквально перекладені з англійської мови (загальноприйнятої мови міжнародних документів), як от поняття «public management» («публічне управління»), що прийшло на зміну терміну «public administration» («публічне адміністрування»), «public order» («публічний порядок»), «public security» («публічна безпека»).

Категорія «публічне управління» стрімко витісняє поняття «державне управління», будучи пов'язаною з політикою держави в різних суспільно важливих сферах, тоді як державне управління уособлює діяльністю держави (її окремих органів), котра не обмежується формуванням і реалізацією державної політики. В той же час «публічне адміністрування» ототожнюється з: 1) цілісним державним апаратом (політика, правила, процедури, системи, організаційні структури, персонал тощо), який фінансується за рахунок державного бюджету і відповідає за управління і координацію роботи виконавчої гілки влади та її взаємодію з іншими зацікавленими сторонами в державі, суспільстві та зовнішньому середовищі; 2) управлінням та реалізацією різних урядових заходів, що пов'язані з виконанням законів, постанов та рішень уряду та управлінням, що пов'язане з наданням публічних послуг» [1]. Таким чином, ознака «публічності», притаманна управлінню чи адмініструванню, за своїм змістом тяжіє до різних напрямів діяльності держави.

Терміни «публічний порядок» («public order») і «публічна безпека» («public security») вживаються як синоніми усталених для адміністративно-деліктної сфери понять громадський порядок і громадська безпека. Тобто в такому контексті зміст складових характеристик «публічний» і «громадський» повинні бути ідентичними. Для вирішення даного питання звернімося до етимології слів «публічний» і «громадський».

У тлумачному словнику «публічний» описано як такий, що «відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний 2) призначений для

широкого відвідування, користування; громадський» [2, с. 1187], в свою чергу «громадський» – «який виникає, відбувається в суспільстві, або стосується суспільства, пов'язаний із ним; суспільний; належний усій громаді, усьому суспільству, колективний; який добровільно обслуговує різні аспекти життя колективу) який любить товариство, компанію, товариській, компанійський» [2, с. 262]. При цьому необхідно враховувати, що суспільство – це сукупність людей, що пов'язана певними відносинами чи має спільні ознаки.

На підставі вищевказаного можна зробити висновок про змістовну спорідненість термінологічних складових «громадський» і «публічний» та відповідно про їх імовірно обґрунтовану взаємозаміну. Одночасно такий висновок йде в розріз з доцільністю їх вживання як складних інших категорій, а саме: управління та адміністрування, які є уособленням державно-владної діяльності. Тому, нагальним питанням залишається не тільки чітке з'ясування змісту всіх вказаних понять, яким притаманна ознака «публічності», а також упорядкування частини категоріально-методологічного апарату науки адміністративного права з урахуванням балансу між національними та міжнародними особливостями тлумачення юридичних термінів.

Список використаних джерел: 1. Глосарій Програми розвитку ООН. URL: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary/> (дата звернення 12.03.2020); 2. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.